

Nr 1003

Av herr Larsson i Borrby, om förbud mot engångsglas, m. m.

(Lika lydande med motion nr 878 i Första kammaren)

Sverige har sedan gammalt en lag om allemansrätt som gör det möjligt för människor att fritt vistas i naturen. Med ökande intresse för friluftsliv kommer allemansrätten att utnyttjas i allt större grad. Utnyttjandet leder tyvärr i många fall till missbruk, beroende på att ökat friluftsentresse inte alltid medfört ökad aktsamhet och ansvar vid umgänget med naturen. Nedskräpningen är ett allvarligt problem, och dess hygieniska vådor måste beaktas. Praktiskt taget överallt där människor samlas för fritidsaktiviteter men även längs vägarna och speciellt vid rastplatserna sker en nedskräpning av naturen som är både oestetisk och hälsovådlig. Speciellt allvarligt är problemet med de emballage och förpackningsmaterial som är oförstörbara eller endast med svårighet kan nedbrytas av de biologiska processer som förekommer i naturen. Materialen blir därför liggande i markerna i årtal och kan efter en tids ansamling orsaka allvarlig natur- och miljöförstöring. Rengöringsåtgärder är svåra att sätta in, då det rör sig om en geografiskt mycket utspridd nedskräpning. Dessa svårförstörbara emballage, som plåtburkar, vissa plastförpackningar och engångsglas, ökar för närvarande starkt i användning, vilket gör situationen bekymmersam och manar till motåtgärder.

Kritiken mot engångsglasen har ökat med dess användning. Främst är det dess iögonfallande bidrag till nedskräpningen i naturen som oroar. Krossat glas i markerna medför uppenbara risker för människor och djur. Det är emellertid inte bara i naturen de svårförstörbara förpackningarna medför besvär. Fastighetsägare och renhållningsmyndigheter har stora bekymmer med den växande mängden glas i soporna. På ett par år har andelen tomglas i Stockholms avfall ökat från fem till mellan 20 och 30 procent. Man räknar med att inom snar framtid kommer 70 procent av allt öl och alla läskedrycker i landet att försäljas i engångsförpackningar. I USA är denna siffra redan uppe i 90 procent.

På engångsförpackningarnas plussida brukar anföras att kostnaden för distribution av varor inneslutna i sådana bringas ned. Bland annat behöver lagerutrymme för återgångsglas inte längre finnas i anslutning till detaljhandeln. För konsumenten innebär engångsförpackningen däremot i all-

mänhet högre pris på varan. Dessutom tas ingen kostnadsmässig hänsyn till vad som händer sedan en engångsförpackad vara nått konsumenten. Speciellt engångsglasen innebär avsevärda fördyringar av renhållningsverkens sophantering. En riktig jämförelse mellan engångsförpackning och återgångsemballage kräver att man beaktar kostnaden för omhändertagande och förstöring av emballagen, såväl dem som är utslängda i naturen som dem som lämnas i soptunnan. Tyvärr börjar även de så kallade returglasen få karaktär av engångsglas eftersom panten är så låg.

Engångsglasen är förbjudna i Norge, och samma krav har rests även i Sverige, bland annat i form av riksdagsmotioner. Detta har bidragit till att en utredning har tillsatts, vars uppgift är att finna lösningar på nedskräpningsproblemen. Detta måste hälsas med tillfredsställelse. Utredningar tar emellertid erfarenhetsmässigt lång tid. Om det vill sig illa kan en utredning bli en käpp i hjulet för förnuftiga förslag. Många goda initiativ kan strypas i avvaktan på utredning. Det är givetvis angeläget att nedskräpningsutredningen drivs snabbt, men man måste ändå räkna med att det tar sin tid då så kontroversiella intressen som här föreligger skall manövreras. Under tiden är det väsentligt att arbetet med att bekämpa nedskräpningen inte ligger nere, med svårreparerbara miljöskador som följd.

Engångsglasens växande användning är ett så akut miljöhot att åtgärder för dess begränsning måste vidtas snarast. Ett förbud mot engångsglas är ett oefftergivligt miljökrav och måste fattas oavsett när och till vilket resultat den tillsatta utredningen kommer. Något vägande skäl för att invänta denna när det gäller engångsglas finns inte. Om ett förbud skall få avsedd verkan krävs även att panten på de så kallade returglasen höjs så att inte dessa i stället får karaktären av engångsglas.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att åtgärder vidtas för att genomföra ett förbud mot engångsglas samt att panten på returglas avsevärt höjs.

Stockholm den 28 januari 1969

Einar Larsson (cp)

i Borrbý
